

γλώσσας τοῦ Βουκουρεστίου καὶ ἐξηρέθισαν κατὰ τῆς Ἑλένης ἐκείνας, αἵτινες εἶχον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ Φερδινάνδου. Ἐν τούτοις ἡ Βασιλίσα σπούδουσα πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ τῆς προσκεκλήσεν ἡμέραν τινὰ τὸν κ. Κανταρτζῆν, τὸν πανίσχυρον ὑπουργὸν τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῷ ἀνεκοίνωσε τὸ σχεδίου της.

Ὁ γραφεὺς καὶ πολυμήχανος ὑπουργὸς εὐθαρσῶς παρετήρησε τῇ βασιλίσῃ, ὅτι τὸ τοιοῦτον ἦτο ἀδύνατον.

— Θὰ σὲ ρίψω, τῷ εἶπεν ὀργίλως ἡ Βασιλίσα καὶ ἂν καὶ οἱ διάδοχοί σου σκέπτονται ὅπως σύ, θὰ ρίψω καὶ αὐτούς. Εἶμαι ἱκανὴ τριᾶκοντα ὑπουργεῖα ν' ἀναποδογυρίσω!

— Θὰ ἔχω τὴν τιμὴν — ἀπάντησε πανουοργὸς ὁ ὑπουργὸς — ν' ἀναποδογυρισθῶ πολλὰκις, Μεγελειοτάτη. Ἐστὲ ὅμως βεβαία, ὅτι οὐδεὶς Ἕρωμῶνος πολιτευόμενος θὰ ἐπιτρέψῃ τὸν γάμον τοῦτον.

Τ' αὐτὰ ἐπανελάβον συμπολιτευόμενοι καὶ ἀντιπολιτευόμενοι καὶ εἰς τὸν Βασιλέα, ὅστις εὖνος κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ σχεδιαζόμενα ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς συζύγου του, εἶχε ζητήσει τὴν γνώμην των.

Τὸ πρᾶγμα πλεον εἶχεν ἀποκαλυφθῆ. Ἄπασα ἡ ἀριστοκρατία ἐξεραγῆ εἰς δεινὴν ἀντιπολιτευσιν, ἡ δὲ τύπος ἔκαμε τρομερὸν πάταγον ἀπειλῶν αὐτὴν τὴν Βασιλίσαν καὶ τὸν Βασιλέα ἔτι. Ὀλίγου δεῖν ἐγένετο καὶ ἐπερώτησις ἐν τῇ Βουλῇ. Ἀναφέρεται μάλιστα καὶ ἡ ἐξῆς εὐφυῆς ἀπάντησις, ἣν ἔδωκε βουλευτὴς τις ἐκ τοῦ κόμματος τῶν Γιορμιομιστῶν, ἐρωτηθεὶς, ἂν θὰ κάμῃ ἐπερώτησιν.

— Ὅχι, εἶπε, διότι φοβοῦμαι, ὅτι ὁ κ. Κανταρτζῆς θὰ μὲ ἀπαντήσῃ μετὰ ἐννέα μῆνας!

Τὰ λοιπὰ εἶνε γνωστά.

Ἐπὶ τὴν φοβερὰν κατακραυγὴν ὁ ἡγεμονίδης ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ πρὸς καιρὸν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἡ δὲ νευρικὴ βασιλίσα ἀσθενήσασα μετέβη εἰς Ἰταλίαν μετὰ τῆς Ἑλένης.

Καὶ ἤδη τὸ εἰδύλλιον ἐληξεν. Ὁ Φερδινάνδος θὰ νυμφευθῇ πριγκίπισσάν τινα, ἡ δὲ Ἑλένη Βακαρέσκου θὰ ἐμπνευσθῆ ἴσως τότε τὸ ἄριστον τῶν ποιημάτων της.

N. I. ΣΠΑΝΔΩΝΗΣ

ΑΡΧΑΙΟΝ ΑΝΑΓΛΥΦΟΝ

τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ἀρχαῖον κειμήλιον πολύτιμον τέχνης τε Χριστιανικῆς λόγῳ καὶ ἱστορίας ἐκτῆσατο ἄρτι φιλάρχαιος φίλος ὁ Ζ. Σ. ὅς καὶ εὐμενῶς ἐπιτρέψας μοι τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ καὶ μελέτην ἐγένετο ἡ ἀφορμὴ τῆς προκειμένης βραχείας καὶ προχείρου ἀνακοινώσεως.

Ἐπὶ πλακῶς λειοτάτου ὁστοῦ χρώματος ὑπο-

λεύκου καὶ σχήματος παραλληλογράμμου, ἧς τὸ μὲν ὕψος εἶναι 011 τὸ δὲ πλάτος 007, ἀναγέλυται ὀρθός, κατὰ τὸ ἦμισυ ἐξέχων ὁ μεγαλομάρτυς τῆς Θεσσαλονίκης πολιούχος ἅγιος Δημήτριος, διδασκότης τῆς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, ἐν τῇ ἄνω ἀριστερᾷ (τῷ ὀρθῶντι) γωνίᾳ ἐπιγραφῆς τῆσδε:

Γ
Α
Δ Η,
Μ Η

Τὸ μῆκος τοῦ σώματος εἶναι 010, τὸ δὲ μέγιστον πᾶχος (κατὰ τὴν κοιλίαν) 003, ὥστε 001 τοῦ ἐδάφους εἶναι κατὰ τὸ ὕψος ἐλευθερον γάριν τοῦ (συνήθους) κύκλου τοῦ περιβάλλοντος τὴν κεφαλὴν, 004 δὲ κατὰ τὸ μέσον πλάτος (ἀνὰ 002 ἑκατέρωθεν) χάριν τῶν ἄλλων πραγμάτων περιῶν ὁ λόγος ἔσται ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

Ὁ ἅγιος εἶναι εἰκονισμένος ἐν πανοπλίᾳ: φέρει τὸν ἀλυσιδωτὸν θώρακα καὶ πολύπτυχον χιτῶνα ἐξικνούμενον μέχρι τῶν γονάτων, ἐπερριμμένον δὲ ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχει ἱμάτιον, οὗ τὸ κάτω δεξιὸν (τῷ ἁγίῳ) ἄκρον συνέχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐπὶ τῆς κοιλίας, τοῦ ἀριστεροῦ ἄκρου μὴ φαινομένου· τὰ ἄνω ἄκρα φαίνονται συνδεδεμένα ἐπὶ τοῦ στήθους· αἱ χεῖρες εἶναι κεκαλυμμέναι μέχρις ἀγκώνων διὰ τῶν παραρτημάτων τοῦ θώρακος καὶ ἀπὸ τῶν ἀγκώνων μέχρι τῶν καρπῶν διὰ πολυπτύχων χειρῶν, οἱ δὲ πόδες περιτετυλιγμένοι διὰ κομφῶν ὑποδημάτων ἐξικνουμένων μέχρι τῆς μέσης κνήμης. Ἐν τῇ ἀνατεταμένῃ δεξιᾷ ὁ ἅγιος ἔχει τὸ δόρυ ἐστηριγμένον ἐπὶ τῆς γῆς, τὴν δὲ ἀριστερὰν διεμθεβλημένην διὰ τοῦ τόξου στηρίζει, ὡς εἶπον, ἐπὶ τῆς κοιλίας· ἐπὶ τῆς νεύρας, προσκειμένης τῷ σώματι, κενταὶ τρεῖς βέλη, ὧν τὰ μὲν πτερωτὰ ἄκρα ἐξέχουσιν ἐκ τῶν ἀριστερῶν, τὰ δὲ ἄλλα ὀξέα συμπύπτουσιν εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον τοῦ ἱματίου τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας· ὁ ἀγκὼν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς εἶναι ἐστηριγμένος ἐπὶ τοῦ μέσου ἀγκύλου τόξου. Ἐπὶ τῷ τόξῳ ἀνηρητημένον ἐκ τῆς ὀσφύος φαίνεται τὸ κυοτὸν ξίφος ἐν πεποικιλμένῃ θήκῃ, ἧς τὸ κάτω ἄκρον ἄπτεται τοῦ (βεβλαμμένου) ἀριστεροῦ ποδός. Ἡ κεφαλὴ εἶναι ἀσκεπής, τὸ δὲ πρόσωπον ἐπίμηκες, μᾶλλον παχὺ καὶ παντελῶς ἀγένειον.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ἀναγλύφου τοῦ ἁγίου Δημητρίου σπουδαίως ἀναπληροῦντα ὅσα βραχύτατα διέλαβεν ὁ Tafel ἐν τῷ λαμπρῷ περὶ Θεσσαλονίκης ἔργῳ σελ. 135—136 συμφώνως πρὸς νομίσματα πολλῶ μεταγενέστερα τοῦ προκειμένου μνημείου διότι, παρὰ τὸ ἀδύνατον τοῦ ἀκριβοῦς ὀρισμοῦ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν εἶναι πεποιημένον τὸ ἀνέλπιστον κειμήλιον, αὐτὸς τῶν γραμμάτων ὁ χαρακτήρ ἐλέγχει χρόνον μεταξὺ τῶν ἐτῶν 500 καὶ 600, ἐξ οὗ καὶ μαρτυρεῖται ἡ σπουδαιότης αὐτοῦ.

Τὴν ἀξίαν τοῦ εὐρήματος μᾶλλον αὐξάνει τοῦτο, ὅτι ἡ εἰκὼν κεῖται ἐν πλασίῳ ἐκ μέλα-

νος ξύλου, οὗ αἱ ὄαι κεκαλυμμένοι εἶναι δι' ἀργυρῶν πλακῶν, ἐπὶ τούτων δὲ ἀναγεγλυμμένοι φέρονται κομψότατοι εἰκόνες ὧδε: ἡ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὄαι, πλάτους 003 καὶ ἡμίσεως ἑκατοστοῦ, εἶναι διηρημένοι εἰς πέντε χώρας, ὁ δὲ μεταξὺ τῶν ἐν ταῖς γωνίαις χωρῶν τόπος τῆς ἄνω καὶ κάτω ὄαις πλάτους 003, ἐκείνος εἰς τρεῖς· καὶ οὗτος εἰς δύο χώρας κατὰ τὸ ἐξῆς διάγραμμα:

4	3	1	2	15
5				14
6				13
7				12
8	9	10		11

Ἐν ταῖς 15 χώραις ἀναγεγλυμμένοι εἶναι μέχρως ὀσφίος οἱ ἐξῆς: ἐν ἀρ. 1 ὁ ΙC XC ἔχων ἐν τῇ ἀριστερᾷ Εὐαγγέλιον καὶ διὰ τῆς ἐτέρας εὐλογῶν, 2 ὁ ΙΩΙ (ὁ Πρῶδρομος) καὶ 3 ἡ ΜΤΘΥ (Μήτηρ Θεοῦ) προτείνοντες τὰς χεῖρας ἰκετιδίας. Εἰς τὰς λοιπὰς χώρας εἰκονισμένοι εἶναι Εὐαγγελισταὶ καὶ Ἀπόστολοι οἷδε: 5 ΩΙ, 6 Μ, 7 C, 8 Η, 9 Φ, 10 Θ, 11 Β, 12 α, 13 Λ, 14 ΜΙ, 15 ΠΙ. Τὰ γράμματα ἐν 4 ἐφθάρησαν μετὰ τοῦ προσώπου ἐφθαρμένου καὶ ἐν 9· οἱ ἐν ἀρ. 4—6 καὶ 13—15 ἔχουσιν εἰς χεῖρας Εὐαγγέλια, οἱ δὲ ἐν ἀρ. 7—9, 11 καὶ 12 κυλίνδρους κεκλεισμένους· μόνος ὁ ἐν ἀρ. 10 προτείνει τὰς χεῖρας ἰκετευτικῶς. Ὡς κοσμήματα τῶν εἰκόνων φέρονται μικρὰ στρογγύλα στίγματα ἀνά 5 ἐν ἀρ. 1—3, 5, 6, 10 καὶ 13—15, ἀνά 5 διπλᾶ ἐν 9 καὶ 11, τρία ἐν 7 (⊗) καὶ ἐν ἐν 8· ἐν 4 καὶ 12 οὐδέν. Τὰ πρόσωπα πάντα ἔχουσι ζωηρότατον τὸ ἦθος καὶ εὐκρινεστάτας τὰς γραμμάς.

Ταῦτα προχειρότερα πῶς περὶ τοῦ ἀνεπίστου κειμηλίου, ὅπερ εὐχομαι νὰ κοσμήσῃ τὸ ἡμέτερον Μουσεῖον. Ὁ περ ἐν τέλει προστίθημι εἶναι, ὅτι πατρῶν τῶν ἐν Θεσσαλονικῇ ἀρχαίων εἰκόνων τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐπὶ ξύλου ἢ τοίχου οὐδεμίαν ἐγὼ γινώσκω ἔχουσαν τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν προκειμένην παράστασιν πλὴν μιᾶς: λέγω τὴν ἐν τῇ μητροπολιτικῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἄλλοτε ἐπὶ αἰῶνας ὄλους ὑπερβεν τοῦ τάφου τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ ἐν τῷ δεξιῷ τοῦ Βήματος ἀνηρτημένην τελειοτάτην ἐπὶ ξύλου εἰκόνα, ἣτις σὺν τοῖς ἄλλοις ἀνεκτιμήτοις κειμηλίοις, περὶ ὧν ἄλλοτε, ἐγένετο βορὰ τοῦ παμφάγου πυρὸς κατὰ τὴν ἀποφράδα νύκτα τῆς 21 Αὐγούστου 1890. Πᾶσαι αἱ ἄλλαι εἰκόνες φέρουσι τὸν μεγαλομάρτυρα καθήμερον ἐπὶ τοῦ ἵππου ἢ ἰστάμενον παρ' αὐτῶν.

Ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 14 Δεκεμβρίου 1891.

ΠΕΤΡΟΣ Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΣΠΕΡΙΣ

Μία παράδοξος ἐλπίς ἤρχισε νὰ μὲ γαργαλίξῃ καὶ νὰ μὲ κατέχη ἀνυπομονησία ἀπὸ τῆς ὥρας ἀφ' ἧς ἔλαβον πρόσκλησιν νὰ παρευρεθῶ καὶ ἐγὼ εἰς μίαν πνευματιστικὴν ἐσπερίδα ἐν Ἀθήναις. ἤξευρα ὅτι οἱ ἀποτελοῦντες τὸν πνευματιστικὸν κύκλον ἦσαν ἄνθρωποι σοβαροὶ καὶ φρόνιμοι τόσον, ὥστε — ἔλεγα — διὰ νὰ ἐξοδεύωσιν ὅλην σχεδὸν τὴν νύκτα τακτικὰ εἰς μυστηριώδη πειράματα, ἀδύνατον νὰ μὴ ἔχουν ἀνακαλύψῃ ἔγχος περιέργου καὶ ἀνεξιχνιάστου ἀληθείας. Ὅχι λοιπὸν χωρὶς συγκίνησιν ὑπερέβην τὴν θύραν τῆς ἐν ὁδῷ Πρωαστείου οἰκίας καὶ εἰσῆχθην ὑπὸ σιωπηλῆς ὑπηρετρίας εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσαν τοῦ ἰσογείου. Ἦσαν ἐκεῖ ἀρκεταὶ κυρίαί, ἀλλὰ περισσότεροι κύριοι: λόγιοι, ποιηταί, δημοσιογράφοι, καθηγηταί, ἰατροὶ καὶ ἐν γένει ἄνθρωποι μὲ κάποιαν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν. Τὸν πυρῆνα ἀπετέλουν ὁ οἰκοδεσπότης, ἀνώτερος ὑπάλληλος ὑπουργείου καὶ δύο φίλοι του, νέοι καὶ οἱ τρεῖς μαθηταὶ τῶν ἐσχάτως διαφημισθέντων ἐν Ἀθήναις ποιητῶν πνευματιστῶν. Ἐκ τῶν παρευρισκομένων ἄλλοι μὲν ἦσαν τακτικοὶ πνευματισταί, ἄλλοι δέ, οἱ καὶ περισσότεροι, προσεκαλοῦντο διὰ πρῶτην φορὰν ὡς ἐγὼ νὰ ἴδωσι καὶ νὰ θαυμάσωσιν. Ὅτι εἴλκεν ἐκ τῆς ἐπιπλώσεως τῆς αἰθούσης ἐκείνης τὴν προσοχὴν ἦσαν αἱ ποικίλαι τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα τραπέζαι, ἀπὸ τοῦ μικροῦ ἐλαφροῦ τρίποδος, μέχρι τῆς μεγάλης καὶ βαρείας τραπέζης μὲ τὸ ποδῆρες σκέπασμα. Τὰ πειράματα εἶχον ἤδη ἀρχίσῃ. Ὁ οἰκοδεσπότης καὶ οἱ φίλοι του ἐκράτουν τὰς χεῖρας πέριξ τοῦ μαγικοῦ τραπέζιου, εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου εὐρίσκετο ἐν χάρτινον κουτὶ κλειστὸν. Ἐκριναν ἀναγκαῖον νὰ μοῦ δώσουν μερικὰς ἐξηγήσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξήλειπον πᾶσαν περὶ τοῦ θέματος ἀμφιβολίαν:

— Ἰδού, κύριε, περὶ τίνας πρόκειται. Μέσα εἰς αὐτὸ τὸ κουτὶ ὑπάρχει, καθὼς βλέπετε, ἓνα μολυβάκι καὶ ἓνα κομμάτι χαρτὶ ἄσπρο. Ἐχομεν παρακαλῆσθαι τὸ πνεῦμα νὰ μᾶς γράψῃ ἐδῶ μίαν λέξιν, ὁποῖαν θέλῃ. Νά, βλέπετε καλὰ; Τὸ χαρτὶ εἶνε ἄσπρο. Ὑστερα ἀπὸ κάμποση προσήλωσι θανοῖζουμε τὸ κουτὶ καὶ τὸ χαρτὶ θὰ βρεθῇ γραμμένο.

Δὲν ἀντέταξα τίποτε ἀλλὰ προσηλώθην καὶ ἐπερίμενα. Ἐνίστε ἐρριπτα καὶ πέριξ ταχὺ βλέμμα, διὰ νὰ θαυμάζω μίαν ὡραίαν νεάνιδα, τὴν ὁποῖαν ἐξωραΐζε περισσότερον ἢ συγκίνησις. Θὰ εἶχε, φαίνεται, ἰδῆ πολλὰ καὶ ἡ πίστις τῆς ἦτο ἀκράδαντος· ἀλλὰ καὶ ἐν γένει τῶν παρευρισκομένων ἢ προσοχὴ εὐρίσκετο εἰς ἔντασιν καὶ ἐφαίνετο εὐλικρινής. Μόνον εἰς νέος ποιητῆς ἔκλινε πρὸς τὸ οὗς μου καὶ μοὶ ἐψιθύρισε μειδιῶν: